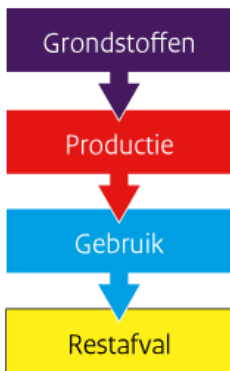

Evaluatie eerste jaar grondstoffenbeleid Waterland

Lineaire economie

Keteneconomie met recycling

Circulaire economie

Van Afval Naar Grondstof

Inhoud

Inhoud	3
1.1 Toelichting grondstoffenbeleid.....	4
2. Effect grondstoffenbeleid	6
2.1 Inzamelresultaat eerste helft 2018.....	6
2.2 Sorteertanalyses: februari en september 2018	7
3. Meldingen	8
3.1 Aantal en soort meldingen.....	8
3.2 Toelichting op de meldingen.....	9
3.2.1 Meldingen over de uitvoering van de afvalinzameling	9
3.2.2 Meldingen over het beleid en de inzamelfrequentie.....	10
3.3 Mogelijke invloed op de meldingen.....	13
4. Aanbevelingen/verbetervoorstellen	14
4.1 Voorstel verbeterpunten afvalinzameling Waterland	14
4.2 Toelichting op de verbeterpunten	14
4.3 Alternatieven.....	16
4.4 Financiële consequenties	17

1. Inleiding

Eind 2016 is het nieuwe Grondstoffenbeleid vastgesteld en op 1 juli 2017 is begonnen met de uitvoering hiervan. Afgesproken is een jaar na invoering het grondstoffenbeleid te evalueren en waar nodig bij te sturen. Doel van deze evaluatie is daarmee antwoord op de vraag:

Wat is het effect van het grondstoffenbeleid (inzamelresultaat en uitvoering) tot nu toe en zijn er verbeterpunten?

1.1 Toelichting grondstoffenbeleid

Het (Rijks)beleid 'Van afval Naar Grondstof' (VANG-beleid) betreft primair het beperken van restafval en hergebruik van grondstoffen door een verbetering van de afvalscheiding. Gemeente Waterland heeft een zorgplicht voor de inzameling van huishoudelijk afval en de maatschappelijke opdracht bij te dragen aan de totstandkoming van een circulaire economie. Het doel (2020) is 75% afvalscheiding en de hoeveelheid (fijn) restafval terug te brengen naar maximaal 100 kg per inwoner. Waterland heeft deze doelstelling in haar grondstoffenbeleid overgenomen. De maatregelen zijn gericht op een substantiële afname van de hoeveelheid restafval. Beslissingen over alternatieven als omgekeerd verzamelen en diftar¹ zijn vooruitgeschoven.

Het doel van het grondstoffenbeleid is meer afvalscheiding en dan in het bijzonder van het bestanddeel plastic verpakkingen, metaalverpakkingen en drankkartons (PMD). Tevens wordt als uitbreiding en verbetering van de service ingezet op een verbetering en het ondergronds brengen van de wijkvoorzieningen: de verzamelcontainers (PMD, glas, textiel, oud-papier en vet).

Uitvoering Grondstoffenbeleid: aanpassing inzameling aan huis (PMD, GFT en Restafval)

Waterland kent een onderscheid in drie verschillende woontypen met per woontype een ander inzamelsysteem voor restafval, PMD en GFT.

- **De historische kernen Marken en Monnickendam:** hier gebruiken de huishoudens over het algemeen zakken (huis-aan-huis-inzameling restafval en PMD).
- **Hoogbouw:** hier gebruiken de huishoudens boven- of ondergrondse verzamelcontainers.
- **De eengezinswoningen:** hier gebruiken de huishoudens mini-containers (huis-aan-huis-inzameling restafval, GFT en PMD).

¹ ge-differentieerde tarieven (waarbij per [huishouden](#) geregistreerd wordt hoeveel [afval](#) aangeboden wordt. Uitgangspunt is een basishoeveelheid, hoe meer afval een huishouden aanbiedt hoe hoger de *afvalstoffenheffing* zal zijn)

Een belangrijk en ingrijpend onderdeel van het grondstoffenbeleid van Waterland is het besluit bij laagbouw (historische kernen en de eengezinswoningen) naast het GFT en RST ook het PMD-materiaal aan huis in te zamelen. Bij de hoogbouw is niets veranderd.

Uitrol grondstoffenbeleid

Per juli 2017 zijn bij de eengezinswoningen zo'n 5400 mini-containers (met oranje deksel) uitgezet. Hiermee is de inzameling van PMD bij de eengezinswoningen gestart. Gesteld is dat huishoudens die mini-containers gebruiken vanaf dat moment hun restafval niet om de 2 weken maar om de 4 weken kunnen aanbieden. De vrijgekomen inzamel dag wordt gebruikt voor de inzameling van het PMD-materiaal. Een kleine 150 adressen heeft besloten de PMD-container in het beginstadium niet te gebruiken maar te kiezen voor de wijkcontainers. Deze mini-containers zijn weer retour genomen.

Per 1 januari 2018 is ook in de historische kernen gestart met de inzameling van PMD. De inwoners van de historische kernen konden tot dat moment wekelijks zakken restafval aanbieden. Vanaf 1 januari 2018 is deze inzameling gehalveerd naar eens per 2 weken en is de vrijkomende dag gebruikt voor de inzameling van PMD-materiaal; hiervoor gebruikt men een PMD-inzamelzak. In de historische kernen is het daarnaast, op vrijwillige basis, mogelijk over te stappen op het gebruik van mini-containers. Of zij dat willen is met name afhankelijk van de omstandigheden per adres. Een 70-tal adressen heeft gebruikgemaakt van dit aanbod en mini-containers in gebruik genomen.

Milieuparkjes (Papier, kleding, vet/olie en glas)

De milieuparkjes zijn de locaties waar flessenglas, oud-papier en karton, oude kleding, vetten & oliën en ook PMD mag worden aangeboden. Hierbij is het uitgangspunt de bovengrondse milieuparkjes voor de inzameling niet alleen qua locatie te optimaliseren maar ook waar mogelijk ondergronds te plaatsen. Locaties die minimaal worden gebruikt, worden mogelijk opgeheven.

Naast het gescheiden inzamelen van afval en grondstoffen zijn middelen vrijgemaakt om milieuparkjes opnieuw in te richten en waar mogelijk ondergronds te brengen.

Het realiseren van de ondergrondse milieuparkjes is enigszins vertraagd. Aanleiding hiervoor is de aandacht die de invoering van het afval scheiden in het algemeen heeft geëist. Wel zijn er milieuparkjes gerealiseerd op de Graaf Willemlaan en 't Spil in Monnickendam en de Merelstraat in IJpendam.

In voorbereiding zijn milieuparkjes op het Nieuwland en op de Eilandweg in Broek in Waterland en enkele in de kern van Monnickendam. Hierna volgt Marken. Watergang, Zuiderwoude, Uitdam en Katwoude zijn als laatste aan de beurt. Deze werkzaamheden worden in de eerste helft van 2019 afgerond.

2. Effect grondstoffenbeleid

2.1 Inzamelresultaat eerste helft 2018

Het grondstoffenbeleid heeft een positief effect op de afvalscheiding in Waterland. Onderstaande tabel geeft het resultaat per grondstof vanaf 2009 t/m de eerste helft van 2018 weer.

Overzicht afvalstoffen	2014	2015	2016	2017	1st helft 2018	prognose 2018	
huis aan huis inzameling							
Restafval	3107	3513	3338	2648	1400	2800	ton
GFT	1434	1378	1440	1501	915	1850	ton
PMD	77	86	90	240	210	430	ton
RST Ondergronds (BD)	314	314	338	318	224	440	ton
grofvuil	118	142	140	128	130	260	ton

Tabel 1 hoeveelheden per grondstof periode 2009 t/m 1ste helft 2018

Conclusie tabel 1

Uit het inzamelresultaat blijkt dat in de eerste helft van 2018 aanzienlijk meer PMD en ook GFT is ingezameld. Er is 22% GFT en zelfs 75% meer PMD gescheiden ingezameld dan in 2017. Deze trend is op het moment van de verspreiding van de mini-container PMD ingezet. Tegelijkertijd zien we ook dat de hoeveelheid restafval en grof-restafval toeneemt. Dit is een landelijk beeld en wordt vermoedelijk veroorzaakt door de aantrekkende economie, waarbij meer wordt geconsumeerd.

Het resultaat van de afvalscheiding is zichtbaar in het percentage restafval ten opzichte van de totale hoeveelheid afval. Procentueel is het aandeel restafval afgenomen van 35% in 2017 naar 30%. Dit is zichtbaar gemaakt in de onderstaande tabel 2.

	2014	2015	2016	2017	1st helft 2018	prognose 2018
totale afvalhoeveelheid (in tonnage):	10021	10370	9861	9609	5162	10324
totaal zonder Restafval	6490	6406	5696	6234	3615	7229
Restafval	3531	3964	4165	3375	1547	3095
restafval in percentage	35,2%	38,2%	42,2%	35,1%	30,0%	30,0%
scheidingspercentage	64,8%	61,8%	57,8%	64,9%	70,0%	70,0%
kg RST per inwoner	202,9	227,8	215,4	176,4	92,7	185,5
Inwonersaantal:	17400	inwoners				

Tabel 2 optelling alle grondstoffen per jaar periode 2014 t/m 1ste helft (incl. prognose) 2018.

Conclusie tabel 2

De trend voor wat betreft afvalscheiding zet door, het scheidingspercentage neemt toe en staat nu op zo'n 70%. We zijn er echter nog niet. Er zit nog (te) veel vervuiling in de gescheiden afvalstromen. In de stroom PMD bijvoorbeeld wordt nog veel restafval aangeboden. De stap van 70% naar 75% is ook nog groot. Om inwoners te stimuleren verder te gaan met afvalscheiding en dus beperking van het restafval zijn meer maatregelen en communicatie nodig. In het 4^e kwartaal 2019 zal een 2^e evaluatie van het grondstoffenbeleid gemaakt worden. Het is dan de verwachting dat aanvullende maatregelen nodig zijn om de doelstellingen te behalen.

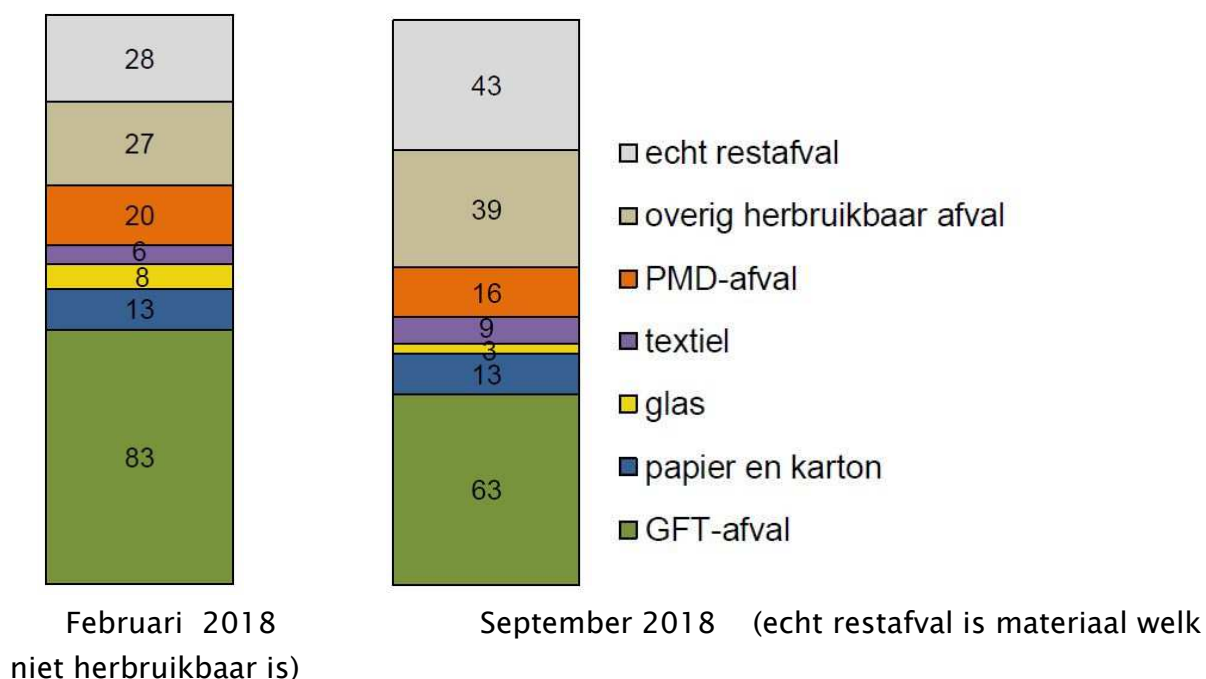
Voetnoot: De hoeveelheid restafval is in tabel 2 4,7% minder dan in tabel 1. De afvalscheidingsinstallatie van het AEB (AfvalEnergieBedrijf) heeft namelijk nog 4,7% bruikbaar materiaal uit ons afval gesorteerd.

2.2 Sorteeralyses: februari en september 2018

Om inzicht te krijgen in met name de samenstelling van restafval is het ook zinvol te meten wat per woontype in het aangeboden restafval aan herbruikbaar materiaal aanwezig is. Dit kan eenvoudig door het afval letterlijk te sorteren. Hierdoor verkrijgen we inzicht in het scheidingsgedrag van de inwoners. Gezien de verdeling in de drie verschillende manieren van afval aanbieden (mini-containers, zakken en boven- en ondergrondse afvalcontainers) wordt dit onderzoek per woontype uitgevoerd.

Het bedrijf "de Afvalspiegel" is gespecialiseerd in afvalonderzoek en analyses. De Afvalspiegel heeft de opdracht gekregen zowel in februari als september 2018 een sorteeralyse uit te voeren. Per afvalinzamelmethode is zo'n 750 kg restafval onderzocht.

Bepalend voor het afvalgedrag van mensen is vooral het type bebouwing waarin men woont (veel of weinig ruimte om tijdelijk afval gescheiden te bewaren, wel of geen tuin, wel of geen trap, e.d.), het beschikbare inzamelmiddel voor restafval, de voorzieningen om GFT-afval, papier en karton, PMD glas en textiel gescheiden aan te bieden, de kennis over afvalscheiding, de cultuur binnen bepaalde bevolkingsgroepen en de intrinsieke motivatie van individuen.

Tabel 3, Resultaten twee sorteeralyses feb 2018 en sept 2018 in kg per inwoner
Bron: de Afvalspiegel.

Op basis van de totale hoeveelheid restafval aangeboden in Waterland is gemiddeld per inwoner aangetoond wat er in het restafval aanwezig is.

In de sorteeranalyses (zie bijlagen) is per inzamelmethode onderscheid gemaakt. Het onderzoek laat dan naast de algemene cijfers afvalscheiding ook cijfers zien vanuit de zakkenwijken, wijken met mini-containers en de hoogbouw.

In vergelijking tot andere laagbouwgebieden wordt in Waterland in de minicontainers een vergelijkbaar aandeel GFT-afval in het restafval aangetroffen. In de zakkenwijken is meer GFT-afval aangetroffen dan gemiddeld in laagbouwgebieden. Het aandeel GFT-afval in de boven- en ondergrondse verzamelcontainers is vergelijkbaar (groot) met andere hoogbouwgebieden. De historische kernen en hoogbouwgebieden hebben op dit moment ook nauwelijks de mogelijkheid om GFT aan te bieden.

Uit de sorteeranalyse september 2018 blijkt dat de hoeveelheden GFT en PMD belangrijk zijn afgenomen. De algemene respons op de gescheiden inzameling van papier en karton, PMD en glas is vergelijkbaar met het gemiddelde resultaat in vergelijkbare weinig stedelijke gemeenten.

Conclusie sorteeranalyse

Het grondstoffenbeleid in Waterland heeft effect; er wordt meetbaar beter gescheiden. In de zakkenwijken en bij de boven- en ondergrondse containers is nog veel te bereiken als er mogelijkheden voor aparte GFT inzameling kan worden geboden.

3. Meldingen

In deze paragraaf worden meldingen over het grondstoffenbeleid en de uitvoering van de afvalinzameling beschreven. Naast de aanpassingen op het gebied van de afvalinzameling liep per 31 december 2017 het inzamelcontract met de toenmalige afvalinzamelaar af. In 2017 is een nieuwe aanbesteding opgezet en per 1 januari 2018 heeft Waterland een andere inzamelaar. Dit heeft in de eerste helft van 2018 geleid tot een forse toename van het aantal meldingen.

3.1 Aantal en soort meldingen

Vanaf de invoering van het grondstoffenbeleid (het voorscheiden van PMD) zijn klachten, meningen en opmerkingen van inwoners op dit beleid ontvangen. In de 2e helft van 2017 waren beduidend minder opmerkingen. Men moest wennen aan het nieuwe systeem maar tegelijkertijd werden inwoners zich bewust van de hoeveelheid (het aandeel) PMD in het restafval.

In de eerste helft van 2018 nam het aantal meldingen toe. Aanleiding hiervan was de inzameling van PMD in de historische kernen en de uitvoering door de nieuwe afvalinzamelaar. De inwoners van de historische kernen hebben verhoudingsgewijs meer gereageerd op het grondstoffenbeleid. Tijdens het introduceren van de nieuwe afvalinzamelaar en een nieuwe afvalkalender werd rekening gehouden met een gewenningsperiode. Verwacht werd dat de inwoners moesten wennen aan de inzameling PMD en een nieuw afvalinzamelschema. Tevens werd verwacht dat de

nieuwe afvalinzamelaar een korte periode moest wennen aan de wijkstructuur van Waterland en adressen mogelijk in aanvang zouden kunnen worden vergeten. Dit is onderschat. De inzamelaar heeft in de eerste helft van 2018 het werk niet altijd goed uitgevoerd. Daardoor is een groot aantal meldingen ontvangen over zakken en/of minicontainers die niet zijn gelegd.

De meeste meldingen betreffen het niet legen van mini-containers of het niet ophalen van zakken afval bij één of meerdere adressen of zelfs een hele straat/wijk. Een tweede groep meldingen betreft het beleid en de gevolgen hiervan. Inwoners moesten afval soms langer opslaan, waarbij soms hinder van stank en/of ongedierte werd ervaren.

Over het algemeen zijn minder negatieve opmerkingen over het afval scheiden op zich ontvangen.

soort melding over 2018:	jan	feb	mrt	apri	mei	juni	juli	aug	sep
meldingen aan gemeente Waterland	35	35	30	30	35	20	5	10	5
Vanuit meldingensysteem Remondis	32	42	58	94	77	73	44	45	53

Tabel 4: meldingen van januari – september 2018

(meldingen bij Remondis betreffen soms een enkel adres, soms één melding voor meerdere adressen.)

3.2 Toelichting op de meldingen

De meest gehoorde meldingen betreffen:

1 uitvoering afvalinzameling;

2 het beleid en de inzamelfrequentie;

Deze meldingen worden in de volgende twee paragrafen toegelicht.

3.2.1 Meldingen over de uitvoering van de afvalinzameling

Deze paragraaf geeft een beschrijving aan van deze melding en een reactie hierop.

Met name in de eerste helft van 2018 waren verhoudingsgewijs veel klachten van huishoudens en soms zelfs (delen van) straten die tijdens een afvalinzameldag zijn vergeten of overgeslagen. In de historische kernen was ook het inzameltijdstip soms aanleiding voor een melding. Het afval in zakken bleef soms lang in het straatbeeld.

De uitvoering van de afvalinzameling door de afvalinzamelaar was in de eerste helft 2018 onvoldoende.

De meldingen zijn helder: de inzamelaar was vergeten de mini-container te legen dan wel zakken vergeten op te halen. Inwoners moeten dan in actie komen, het feit melden en afwachten of het probleem wordt opgelost. Vooral een herhaling zorgt voor flinke ergernis. Men kan geen afval meer kwijt, het leidt tot meer risico op zwerfafval. Vertrouwen in dienstverlening neemt af.

De extra aandacht kost de afvalinzamelaar niet alleen tijd en geld maar leidt ook tot meer bedrijfskosten en vooral ook (negatieve) reclame. Een aantal stevige gesprekken heeft geleid tot een aanzienlijke verbetering. Er is ingezet op een afname van het aantal meldingen. Het streven is naar een 100% meldingen-vrije afvalinzameling.

Toelichting:

- * Aanleiding van het 'vergeten' komt voort uit het feit dat de afvalinzamelaar met name problemen had met de inzamelvoertuigen.
- * De afvalinzamelaar heeft – vanuit het eisenpakket van de aanbesteding – een aantal inzamelvoertuigen besteld. Tot het moment van levering worden echter voertuigen gehuurd. Helaas treedt regelmatig storing bij deze inhuurvoertuigen op. Dit zorgt voor fouten en vertragingen in de afvalinzameling
- * Door personeelwisselingen bij de afvalinzamelaar is het incidenteel voorgekomen dat de routes onderbroken zijn.

Oplossing:

- * Vanuit het contract met de afvalinzamelaar wordt huisvuil dat niet is meegenomen alsnog binnen 24 uur opgehaald. Verbetering bestaat uit meer zorgvuldig afval inzamelen door afvalinzamelaar Remondis.
- * Ondertussen bestaat er een verbeterd inzamelplan en een volgsysteem op de auto's. Met de nieuwe auto's is de verwachting dat storingen nihil zijn en vertragingen hierdoor derhalve niet meer voorkomen.
- * Op dit moment wordt op maandag geen afval in Waterland ingezameld terwijl de andere inzamel dagen een hoge werkdruk kennen. Door in de toekomst ook op maandag afval in te zamelen, vindt bij Remondis een betere werkverdeling plaats. Hierdoor is er minder kans op incidenten tijdens een inzamel dag.

3.2.2 Meldingen over het beleid en de inzamelfrequentie

Een directe aanpassing vanuit het grondstoffenbeleid betreft de inzameling van PMD en een aangepast inzamelschema. Samen met de gevolgen voor de inzameling restafval (RST) heeft dit tot meldingen geleid. De invalshoek voor het plaatsen van meldingen is vanuit de verschillende huishoudens divers en heeft vaak meerdere raakvlakken.

In deze paragraaf staat een overzicht van de meest genoemde meldingen, een toelichting en de oplossing vermeld.

1. Geen bewaarmogelijkheid voor zakken restafval/ PMD

Toelichting: Huishoudens in de historische kernen hebben volgens melder geen mogelijkheid de zakken RST- en/of PMD-materiaal voor langer dan een week te bergen. Volgens het inzamelschema moet dit wel waardoor men aangeeft in de problemen te komen.

Oplossing: Zorgen voor centrale afvalinzamelmiddelen in of langs de oude kernen van Monnickendam en Marken met bijvoorbeeld ondergrondse containers.

2. Capaciteit mini-container is niet voldoende

Toelichting: De door het aangepaste schema ontstane afvalcapaciteit (het volume mini-containers in verhouding met de ledigingsfrequentie) is volgens melders niet groot genoeg.

Oplossing: Door communicatie wijzen op individuele afvalscheiding per huishouden waardoor minder restafval hoeft te worden aangeboden. Grote huishoudens kunnen (tegen betaling) een 2e container in gebruik nemen.

3. Oneens met het afvalbeleid

Toelichting: In verschillende mate is onbekendheid, onbegrip en helaas ook onwil aanleiding voor inwoners om vooral niet in te zetten op (een zorgvuldige) afvalscheiding. De komende verplaatsing van de milieustraat draagt bij aan de onrust van bewoners van de historische kern Monnickendam.

Oplossing: Door communicatie gericht op landelijke en plaatselijke doelstellingen en daardoor vooral de positieve effecten. Door in historische kernen te kiezen voor andere centrale inzamelmiddelen (ondergronds) zal een deel van aanleiding van deze meldingen worden opgelost.

4. Stankoverlast, van eigen afval in zak of mini-container

Toelichting: Het afval stinkt en trekt ongedierte aan.

Oplossing: Door in te zetten op betere afvalscheiding (GFT hoort immers niet bij RST), een uitbreiding van GFT inzameling (GFT inzamelvoorzieningen bijplaatsen) in historische kernen en hoogbouw en door het plaatsen van afvalinzamelmiddelen elders, bijvoorbeeld ondergrondse containers.

5. Een toename van ongedierte, (op het huisadres maar ook in de stad)

Toelichting: Melders noemen zowel ongedierte rondom het afval (ratten, katten, meeuwen) als in het afval (maden, vliegen en ook ratten). Dit leidt volgens melders tot een risico van toename zwerfafval en kans op ziektes terwijl het in de thuissituatie een zekere mate van walging veroorzaakt.

Oplossing: Door een uitbreiding van GFT-inzameling in zakkenwijken en door afvalinzamelmiddelen elders (bijvoorbeeld extra GFT inzamelmiddelen en ondergrondse containers). Meer communicatie gericht op afvalscheiding, stank en ongedierte.

6. Problemen met ontdoen van luiers, zowel voor kinderen als volwassenen

Toelichting: Melders noemen een (tijdelijk) probleem met incontinentie-/luiermateriaal van volwassenen en/of kinderen. Dit is een tijdelijk/blijvend probleem. Het probleem betreft stank en capaciteit.

Oplossing: We bieden huishoudens met dit probleem kosteloos extra inzamelmiddelen. We starten een proef met inzameling van luiermateriaal bij een kinderdagverblijf. Vanaf 2020 is het waarschijnlijk mogelijk aan te sluiten bij een luierecyclebedrijf in de regio.

7. Last van trillingen door verkeersbewegingen

Toelichting: Melders noemen met name zware auto's die door de kern Monnickendam rijden. Dit leidt tot ongewenste trillingen en daarom schade aan de huizen.

Oplossing: De kernen kennen een inrijverbod voor vervoersmiddelen zwaarder dan 18 ton. Inzet van handhaving bij overtredingen, meer communicatie gericht op het verkeersbesluit en de bron van de trillingen. Regelmatig vindt overleg plaats tussen vervoerder, ondernemers en gemeente over het vrachtverkeer in de kern. De verwachting is dat de nieuw in gebruik genomen voertuigen van inzamelaar Remondis minder trillingen veroorzaken.

8. Optische vervuiling in de stad

Toelichting: Zakken in de historische kernen passen niet in het toeristische straatbeeld. Bewoners zijn er ook niet van gecharmeerd. Met name als de zakken lang blijven liggen of open/stuk raken.

Oplossing: Met de afvalinzamelaar afspraken maken over ophaaltijdstippen, zorgen voor afvalinzamelmiddelen elders, bijvoorbeeld ondergrondse containers.

De bovenstaande meldingen kunnen worden samengevat in de vier onderstaande kernvragen en antwoorden:

Waarom kan het huishoudelijk afval niet in 'één afvalstroom in een zak of mini-container worden aangeboden?

Het grondstoffenbeleid van Waterland is gericht op hergebruik van grondstoffen. Voorheen (tot in 2017) werden inwoners aangemoedigd zelf afval te scheiden en dit vervolgens naar de wijkcontainers te brengen. Het (overgebleven) restafval werd huis-aan-huis opgehaald en verbrand. Het is door het afvalscheidingspercentage in het algemeen (59%) bewezen dat dit niet voldoende heeft geleid tot het scheiden van grondstoffen. Aangezien afvalscheiding en hergebruik een wettelijke verplichting is, is besloten ook het PMD-materiaal huis-aan-huis op te halen. Omdat dit materiaal ongeveer de helft van het volume van restafval betreft, is de inzamel-frequentie gehalveerd en de vrijgekomen dagen zijn benut voor de inzameling van het PMD-materiaal.

Hoe komt het dat ik last heb van stank en ongedierte?

Stank en ongedierte komt met name van organisch afval. Vlees, vis en gevogelte ruikt vrij snel en trekt ongedierte aan. Het probleem zit vaak in het restafval. GFT is nog steeds een groot onderdeel van het restafval (nu zo'n 40%). Door dit ook consequent apart te houden, is er minder restafval en vooral minder geur, minder kans op maden. Om meldingen over stank en ongedierte te voorkomen wordt GFT al een aantal jaren 's winters om de week en 's zomers wekelijks op gehaald. Dit scheelt in volume van het restafval in het voorkomen van stank en maden en is conform het grondstoffenbeleid. Ook huishoudens in de historische kernen kunnen gebruikmaken van mini-containers.

In mijn gezin worden luiers geproduceerd waardoor ik in problemen kom

Huishoudens waar luiers worden geproduceerd, kunnen tijdelijk een extra container gebruiken of op termijn gebruikmaken van een extra (luier)inzamelroute.

Mijn afvalcontainer is te klein. Ik wil dat de inzamelfrequentie wordt verhoogd

Het is bewezen dat huishoudens die werkelijk tot het uiterste gaan met afvalscheiden nog niet de helft van de restafval-minicontainer gebruiken. Vooral een consequente afvalscheiding is van belang. Nog altijd gaat veel GFT, oud-papier, glas, kleding en helaas ook PMD bij het restafval.

Acties vanuit diverse organisaties (zoals bijvoorbeeld de 100.100.100.actie) hebben bewezen dat huishoudens door goede afvalscheiding nog maar weinig restafval hoeven te produceren. En vervolgens is de capaciteit wel voldoende. Waar gewenst kan men (tegen betaling) kiezen voor een extra inzamelmiddel.

Op de website van de gemeente Waterland staan antwoorden op de meest gestelde vragen. Deze antwoorden zijn voor een deel van de melders voldoende. Voor de huishoudens in de historische kernen die geen gebruik kunnen maken van de minicontainers vormen deze antwoorden geen oplossing. Waar geen ruimte is, zal men gedurende maximaal twee weken het restafval of PMD materiaal binnenshuis (in zakken) moeten opslaan. Het is wenselijk voor deze groep inwoners een oplossing/verbetering te realiseren.

3.3 Mogelijke invloed op de meldingen

Niet alleen het grondstoffenbeleid en de uitvoering van de afvalinzameling hebben geleid tot meldingen. Ook invloeden van buitenaf hebben effect op de meningsvorming in het algemeen. In deze paragraaf wordt zo'n uitgangspunt beschreven.

[Afvalscheidingsinstallatie van het Afval Energie Bedrijf \(AEB\)](#)

Tijdens de invoering van het grondstoffenbeleid en de verspreiding van de minicontainer voor PMD-materiaal is een algemene openbare discussie over het nut van voorscheiding ontstaan. Wat is beter? De inwoners vragen hun afval zorgvuldig (voor) te scheiden zodat we de diverse grondstoffen en afvalstoffen goed kunnen (laten) verwerken. Of het huisvuil in één stroom laten ophalen en dit vervolgens door een derde partij uit laten zoeken.

Het AEB heeft in deze periode een voorscheidingsinstallatie gebouwd. Dit is bedoeld om restafval, voordat het wordt verbrand, te splitsen in een natte- te vergisten- fractie, PMD, metalen, oud-papier, hout en te verbranden restafval. Het afval vanuit Waterland wordt door het AEB verwerkt. Hierbij rees de publieke vraag: waarom moeten inwoners hun afval voorscheiden als de fabriek van het AEB dit ook kan?

Deze discussie werd op dat moment gevoed door beeldvorming op radio en TV. De argumenten om vooral wel afval te scheiden zijn: een beter scheidingresultaat, een schoner en dus beter/makkelijker herbruikbaar product, minder terugval van al geaccepteerde afvalscheiding (GFT, oud-papier, glas, kleding, KCA) en meer betrokkenheid van inwoners in het algemeen.

Tot nu toe zijn deze argumenten juist gebleken. Er is een redelijk scheidingsresultaat in Waterland. Van het restafval vanuit Waterland (dus met de voorscheiding die wij kennen) welk naar het AEB wordt gebracht, wordt nog eens 4,7 % gescheiden voor hergebruik. Dit is een aanvulling op onze inspanningen. Waterland wil doorgaan met het aanvullend gebruik van de voorsorteerinstallatie van het AEB.

4. Aanbevelingen/verbetervoorstellen

Het grondstoffenbeleid laat een positief resultaat zien met betrekking tot het afvalscheidingspercentage. Dat is in Waterland gestegen van 65% naar zo'n 70%. Dit is te zien aan de resultaten van de afvalinzameling en de sorteeranalyses. Wel is de hoeveelheid restafval nog veel te hoog. Per inwoner zitten we daarom helaas nog niet op het streefcijfer van 100 kg restafval per inwoner. Bij de huishoudens in de wijken met de minicontainers gaat de afvalinzameling redelijk goed. Afvalscheiding kan beter maar is vergelijkbaar met laagbouwgebieden elders in Nederland. In de wijken met zakkeninzameling en de hoogbouw zijn wel aanpassingen mogelijk en gewenst. Dit is om zowel het scheidingspercentage te verhogen, meer comfort te geven aan de inwoners en het straatbeeld op inzameldagen te verbeteren. Om in 2020 het streefgetal van 100 kg restafval per huishouden te halen (vastgelegd grondstoffenbeleid) zijn mogelijk aanvullende maatregelen nodig. Hier komen e in de 2^e evaluatie afvalinzameling op terug.

4.1 Voorstel verbeterpunten afvalinzameling Waterland

Naar aanleiding van de voorgaande hoofdstukken stellen we de onderstaande verbeterpunten voor. De voorstellen kunnen per direct worden uitgewerkt:

- 1 Invoering ondergrondse inzameling RST en PMD afval in historische kernen.
- 2 Verbeteren inzameling GF(T) in historische kernen en bij hoog- verzamelbouw;
- 3 Opzetten en uitvoeren van een nieuw communicatieplan, gericht op grondstoffenbeleid.

Voorbeeld GFT inzamelvoorziening.

4.2 Toelichting op de verbeterpunten

De volgende afwegingen voor de verbetervoorstellen zijn van invloed op de uitvoering:

4.2.1 Inzameling in de historische kernen aanpassen

Er worden ondergrondse afvalcontainers voor restafval en PMD geplaatst. Het aantal

in te zetten containers is afhankelijk van beschikbare locaties, loopafstand, ledigingsfrequentie en de investering.

Voordelen:

- 1 Met het bieden van een alternatief op de zakkeninzameling Restafval en PMD – een ondergrondse afvalcontainer – is het probleem ‘opslagcapaciteit’ bij de individuele huishoudens opgelost.
- 2 Klachten over stank en/of ongedierte door afvalopslag aan huis blijven uit door een faciliteit waarbij inwoners het afval 24/7 kwijt kunnen.
- 3 Het straatbeeld in de historische kernen zal door het ontbreken van afvalzakken belangrijk verbeteren. Dit is voor zowel inwoners en toeristen een pre.
- 4 Ondergrondse inzameling zal t.o.v. huidige inzameling leiden tot een afname van de CO2 uitstoot (minder verkeersbewegingen door de inzamelaar).
- 5 In 2003 en 2008 is onderzoek naar de aanleg en het gebruik van ondergrondse containers uitgevoerd. Hierbij is destijds besloten dit systeem nog niet in te voeren. Inmiddels is het systeem, ondergronds inzamelen, algemeen aanvaard en is de capaciteit (door de introductie van persen in combinatie met de ondergrondse afvalcontainers) verbeterd. Per inwoner zijn minder containers nodig. Diverse inwoners hebben gevraagd om een systeem met ondergrondse afvalcontainers.
- 6 Handmatig zakken huisvuil inzamelen vergt een hoge fysieke belasting. Arbo-technisch is een ondergrondssysteem een enorme verbetering.

Kanttekeningen:

- 1 Loopafstand. De ondergrondse afvalcontainers restafval en PMD zullen verder van de voordeur staan. Dit kan voor sommige huishoudens een uitdaging zijn. Op zich is de loopafstand voor het aanbieden van restafval vanuit de wetgever vrijgegeven. Wij ervaren een afstand van 250m1 tot 300 m1 aanvaardbaar.
- 2 In de historische kernen is de ruimte boven- en ondergronds volop in gebruik. Het aantal beschikbare locaties per kern is beperkt. Mogelijk zal het leiden tot het opheffen van een parkeerplaats. Voorgesteld wordt gebruik te maken van perscontainers waardoor de capaciteit per container toeneemt terwijl er minder containers nodig zijn.

[Niet terug naar ongescheiden inzameling restafval in de historische kernen](#)

Sinds 1 januari 2018 is er sprake van huis-aan-huisafvalscheiding in de kernen. Dit systeem werkt. Naast scheiding van PMD zijn inwoners zich meer bewust van afvalscheiding in het algemeen en is er draagkracht voor afvalscheiding. Een optie om afvalscheiding in de historische kernen los te laten, zal slechts voor een klein deel tot het gewenste resultaat leiden. Een systeem met huisvuil ongescheiden via zakkeninzameling op te halen heeft diverse nadelen terwijl op deze wijze de VANG-doelstellingen (afval scheiden) naar verwachting niet worden gehaald. Dit betekent terug naar een oud, achterhaald systeem waar afvalinzamelend Nederland graag vanaf wil. De voordelen van het alternatief – ondergrondse afvalcontainers – zijn groter.

[4.2.2 Meer inzameling GF\(T\) in zakkenwijken en hoogbouw](#)

In de historische kernen en bij hoogbouw is nauwelijks tot geen mogelijkheid om GF (T) apart aan te bieden.

Met een wijkinzamelmiddel voor met name het GF (groente- en fruitdeel) van het GFT kan dit eenvoudig worden opgelost. Voorgesteld wordt dit voorstel op drie locaties in de kern Marken en op drie locaties bij hoogbouw uit te zetten en dit na een evaluatie (na 6 maanden) uit te rollen of aan te passen.

Voordelen:

- 1 In de historische kernen en ook de hoog- en verzamelbouw heeft men geen ruimte voor GFT-containers en daarom kan er nauwelijks aan GFT-scheiding worden gedaan. Een aantal wijkinzamelmiddelen voor het GFT-deel van het afval geeft de mensen de kans mee te doen met afvalscheiding.
- 2 Vanuit de sorteeraanlyse blijkt dat met name vanuit de historische kernen en de hoog- en verzamelbouw relatief veel GFT met het restafval wordt aangeboden. Een aantal wijkinzamelmiddelen kan hierin al verandering geven. Dit is conform het grondstoffenbeleid.
- 3 De verwerking van GFT is economisch gezien aantrekkelijker dan verwerking van Restafval.
- 4 De verwerking van GFT is duurzamer dan verbranden.

Kanttekeningen

- 1 GF(T)-inzamelmiddelen worden bovengronds neergezet. Dit betekent dat er openbare ruimte wordt gebruikt of (in uitzondering) een invulling inpandig wordt gezocht.
2. GF(T) kan, afhankelijk van weeromstandigheden en het individuele gebruik, stank veroorzaken. De ervaringen elders laten zien dat dit argument niet doorslaggevend is. Het is mogelijk stank te voorkomen door goed materiaal en slimme locaties te zoeken en/of voor regelmatige reiniging te zorgen.

4.2.3 Meer communicatie

Nieuwe ontwikkelingen maar ook bestaand beleid heeft meer kans van slagen met voldoende communicatie. Onbekend maakt onbemind en dat is bij de uitvoering van het grondstoffenbeleid een gemiste kans.

Voordelen:

- 1 Vanuit het grondstoffenbeleidsplan is gesproken over communicatie naar bewoners. Een succesvolle afvalscheiding kan niet zonder goede communicatie. Door nogmaals de boodschap te herhalen, zullen de inwoners grondstoffenbeleid beter accepteren.

Kanttekening:

- 2 Mensen willen niet te vaak dezelfde boodschap ontvangen. Met uitdagende vernieuwde/prikkelende communicatie moeten we voorkomen dat regelmatig eenzelfde boodschap wordt verspreid.

4.3 Aanvullend beleid

Tijdens de vaststelling van het grondstoffenbeleid zijn ook alternatieven op het gekozen beleid aan bod gekomen: omgekeerd inzamelen en diftar.

Omgekeerd inzamelen betreft het gegeven dat huishoudens het restafval naar wijkcontainers moeten brengen terwijl andere afvalstromen door de gemeente huis-aan-huis worden opgehaald. De stimulans bestaat uit het gegeven dat huishoudens goed gescheiden afval dus niet zelf hoeven weg te brengen. Hierbij valt te denken aan GFT, oud-papier, PMD, glas en kleding.

Diftar betreft het systeem **de vervuiler betaalt**. Hierbij is het uitgangspunt dat huishoudens die goed afval scheiden gelijk of zelfs minder kosten hebben dan bij de huidige afvalstoffenheffing. Huishoudens die slecht afval scheiden en dus veel restafval aanbieden, zullen bij een diftarsysteem meer afvalstoffenheffing betalen.

Een volgende evaluatie van het grondstoffenbeleid in het vierde kwartaal van 2019 moet uitwijzen of in verdergaand beleid nodig is (zoals eerder in de raad gezegd: we voeren nog geen diftar in, maar kijken eerst hoe het gaat).

4.4 Financiële consequenties

Een aanpassing van de afvalinzameling, en het plaatsen en ledigen van ondergrondse afvalcontainers en GF (groente/fruit)-wijkcontainers zal ook een financiële aanpassing met zich meebrengen.

Kosten GF-inzameling:

Kosten inzamelingmiddel GF(T) jaarlijks afhankelijk van de uitvoering € 50,- tot € 200,- per stuk			
1100 adressen, te verwachten maximale opbrengst GF 4 kg per huishoudens per week.		totaal	228 ton.
Voordeel maximale besparing op storkosten Restafval	€ 25,- per ton		€ 5.700,00
Ledigingskosten per container	€ 120,- per container per jaar		

De uitbreiding van de GF-inzameling historische kernen en hoogbouw is afhankelijk van het type, aantal en respons. Voorgesteld wordt met eenvoudige voorzieningen (Low budget) te starten. Een en ander zal na een half jaar in de evaluatie kunnen worden aangepast/uitgebreid.

Kosten RST- en PMD-containers

In het eerste kwartaal 2019 zal een kostendekkingsplan afvalvoorziening aangeboden worden. De kosten van ondergrondse RST- en PMD perscontainers worden hierin opgenomen.

Op dit moment komen de jaarlijkse inzamelkosten van de historische kernen op € 27.288,30 (inzamelkosten Remondis en eigen dienst: lediging huidige ondergrondse restafvalcontainers Marken).

Met de introductie van ondergrondse afvalcontainers zullen naast inzamelkosten ook investeringskosten aan de orde komen. Hiertegenover zal een verbetering van de afvalscheiding voor een klein (financieel) positief effect zorgen.

De kosten zijn afhankelijk van het aantal ondergrondse containers, het type (met of zonder perseenheid) en het aantal ledigingen per week. Op het onderstaande overzicht zijn deze kosten inzichtelijk gemaakt. Voor wat betreft de financiering wordt voorgesteld de kosten uit de hiervoor bestemde voorziening afvalinzameling te financieren. Het aantal is afhankelijk van aanschaf-/plaatsingskosten, de capaciteit van de containers en de loopafstand voor gebruikers. Een 5 m3 ondergrondse afvalcontainer met perseenheid heeft een effectieve inhoud van 4,5 m3. Restafval kan tot maximaal vijfmaal worden verdicht, PMD-materiaal kan tot maximaal tienmaal worden verdicht. Bij een ledigingsfrequentie van eenmaal per week is een ondergrondse pers voldoende voor zo'n 450 huishoudens.

	tarief per huishouden	aantal huishoudens	
Huidige kosten:			
Kosten inzameling RST € 11,65 per huishouden per jaar	€ 11,65 x	1105 is	€ 12.873,25
Kosten inzameling PMD € 8,81 per huishouden per jaar	€ 8,81 x	1105 is	€ 9.735,05
			€ 22.608,30
Kosten inzameling ondergronds Marken 3 containers (3M3) € 90,-/ week (nu 80 huishoudens)			€ 4.680,00
		totale huidige kosten historische kernen:	€ 27.288,30
Aanpassing Marken			
460 huishoudens. 2 x pers RSt en 2x pers PMD		Ledigingsfrequentie gemiddeld eens per 1,5 week	
aanschaf en plaatsen 4 containers:	€ 12.400,00		
ledigingkosten	€ 7.410,00	(uitvoering via eigen dienst)	
onderhoudskosten	€ 1.800,00		
Aanpassing Monnickendam			
737 huishoudens. Volgens norm: 2 x pers RSt en 2x pers PMD.		Gezien loopafstanden 4x pers RST en 4x pers PMD,	
aanschaf en plaatsen 8 containers:	€ 24.200,00	hierbij de ledigingsfrequentie 1x per 2 weken.	
ledigingkosten	€ 9.920,00	(uitvoering via eigen dienst)	
onderhoudskosten	€ 3.600,00		

Overzicht: kostenoverzicht afvalinzameling historische kernen

De inzamelkosten van de afvalinzameling in de twee kernen zullen afnemen, kapitaallasten (aanschaf, -en plaatsingskosten) zullen toenemen. Het verschil (meerkosten) bedraagt zo'n € 36.600,- per jaar.

In het eerste kwartaal 2019 volgt een kredietaanvraag ondergrondse containers.

N.b.: de plaatsingskosten komen door onvoorzien mogelijk hoger uit. Het afvalscheidingspercentage zal iets toenemen. Hiermee zullen ook verwerkingskosten afnemen.

Bijlage: sorteeranalyses februari 2018 en september 2018